

Jerzy Zdanowski

WPROWADZENIE

Redakcja „Krakowskich Studiów Międzynarodowych” przekazuje Państwu nowy numer pisma poświęcony krajom kultur pozaeuropejskich. Jest to dowód konsekwencji, z jaką Krakowską Akademię im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, a zwłaszcza Wydział Stosunków Międzynarodowych kierowany przez Panią Profesor Bogusławę Bednarczyk, kontynuuje dzieło Profesora Andrzeja Kapiszewskiego, założyciela Katedry Bliskiego i Dalekiego Wschodu na Uniwersytecie Jagiellońskim, autora nowoczesnych programów nauczania o polityce i kulturach Azji i Afryki, promotora interdyscyplinarnych badań nad tzw. Orientem w Polsce oraz założyciela „Krakowskich Studiów Międzynarodowych”. Od czterech już lat jeden z numerów kwartalnika poświęcony jest krajom Azji i Afryki. W ten sposób chcemy zaznaczyć, że zagadnienia rozwojowe tych kontynentów oraz rola krajów tam położonych w stosunkach międzynarodowych jest trwała oraz że współczesny świat to nie tylko Europa i USA. Obecność tego świata w naszej europejskiej rzeczywistości jest odczuwalna we wszystkich wymiarach – kulturowym, gospodarczym, politycznym i społecznym. W stosunkach międzynarodowych Azja wywiera coraz głębszy wpływ w związku z wysoką dynamiką rozwoju gospodarczego oraz wzrastającym potencjałem militarnym Chin, Indii, Pakistanu czy Iranu. Świat pozaeuropejski to także Afryka. Znaczenie tego kontynentu w aspekcie potrzeb energetycznych świata oraz problemów rozwojowych jest coraz bardziej doceniane w polityce światowej.

Tematem przewodnim tegorocznego numeru są ideologie i idee. Poglądy elit politycznych i społecznych krajów Azji i Afryki o rozwoju i przyszłości swoich państw i społeczeństw są ciągle mało znane w naszym świecie, mimo że w naszych czasach nabierają one kluczowego znaczenia dla przyszłości nie tylko tych krajów,

ale i całego świata. Twórcy ideologii w Azji i Afryce czerpią z myśli politycznej i ekonomicznej Europy, ale w coraz większym zakresie odwołują się do dziedzictwa kulturowego własnych krajów. Dzieje się tak z kilku powodów. Z jednej strony chodzi o emancypację polityczną i chęć uwolnienia się od zachodniej zależności – również w kwestiach modeli rozwojowych. Z drugiej strony – wiele planów rozwojowych opartych na europejskich wzorcach zakończyło się niepowodzeniem ze względu zarówno na odmienność pozaeuropejskiej rzeczywistości, jak i przeszkody obiektywne, np. gwałtowny przyrost naturalny. Poszukiwanie własnych dróg rozwoju i podkreślanie swojej tożsamości kulturowej oznacza wzrost napięć na tle ideologicznym oraz nowe konflikty o podłożu rywalizacji między cywilizacjami. Jak pokazują materiały przedstawione w proponowanym numerze, myśl polityczna w Chinach czy w świecie islamu staje się przy tym coraz bardziej konserwatywna w sferze rozwiązań społecznych, co należy wiązać z dążeniem do zachowania swojej tożsamości kulturowej, zagrożonej przez globalizację.

Zachęcamy do lektury oraz współpracy przy redagowaniu kolejnych tomów. Także w następnych latach numer pierwszy pisma będzie poświęcony Azji oraz Afryce. Planujemy przy tym przedstawić problematykę rozwojową krajów Azji i Afryki w sposób bardziej usystematyzowany. W ten sposób w 2011 r. tematem przewodnim numeru będzie kwestia wieloetniczności społeczeństw Azji i Afryki oraz stosunków między mniejszościami etniczno-religijnymi a wspólnotami dominującymi i państwem; w 2012 r. zamierzamy zająć się relacjami między państwem a społeczeństwem, a w 2013 r. gospodarką i najnowszymi tendencjami w rozwoju ekonomiczno-społecznym, związanymi przede wszystkim z globalizacją i liberalizacją gospodarczą w skali globu. Wreszcie w 2014 r. omówione zostaną współczesne stosunki międzynarodowe oraz miejsce w nich „naszych” kontynentów. Taki układ pozwoli po kilku latach spojrzeć na kraje azjatyckie i afrykańskie całościowo z uwzględnieniem najważniejszych problemów rozwojowych.